

## Temaer i stikordsform

### 1. Generelt om Helhedsplanen - fra landsby til forstad

\* Hjortshøjs sociale samlingssted og fysiske ramme om det, danner udgør meget af rammen for den lokale sammenhængskraft ødelægges.

\* Man tager plads fra naturen, ødelægger biodiversitet, forøger klimetrykket med boliger og biler, omdanner en landsby til en forstad.

### 2. Lavskoven / Pileskoven fældes

\* Skoven rummer plads til biodiversitet, til vigtige fællesskaber, projekter, vandrestier, oplevelser, livskvalitet og sociale mødesteder - alt sammen af betydning for dagliglivet, identiteten og sammenhængskraften i Hjortshøj. Man skaber ikke byudvikling ved først at ødelægge landsbyens identitet. Så skaber man bare mere identitetsløs forstad.

\* Skoven er vigtig for vores høns under fugle-epidemier, den huser vores grise og mange arter.

\* Der er bevidst blevet arbejdet med at fremme biodiversiteten gennem mange år.

\* Skoven danner en grøn lunge, en kile af natur tæt på landsbyen Hjortshøj. Aarhus vil plante træer, så skal man ikke starte med at fælde træer. Pileskoven får man helt gratis og man slipper for at fælde en hel skov.

### 3. Andelssamfundets fællesdrevne landbrug rammes hårdt

- Landbruget danner rammen om en række livgivende lokale fællesskaber som rammes hårdt, hvis Helhedsplanens forslag om bebyggelse ved Østergårdstøften går igennem.
- AiH har valgt at drive jorden med almennyttigt formål for øje og arealerne er derfor åbne og nemt tilgængelige for alle byens borgere.
- Landbruget er en model for borgerdrevet omstilling udviklet af lokale borgere gennem 30 år.
- Landbruget er et eksempel på lokal bynær, økologisk og regenerativ fødevarerproduktion, som vil udgøre en meget væsentlig del af fremtidens landbrug.
- Det er et landbrug der overvejende er plantebaseret og med klimavenlige dyrkningsformer der opbygger natur og biodiversitet og skaber dialog mellem producenter og forbrugere. Der er ingen emballage eller transport, borgerne henter selv deres grøntsager m.v.
- Landbruget danner rammen omkring en række livgivende lokale fællesskaber af frivillige som hjælpes om masser af aktiviteter.
- Vi dyrker korn, har geder, høns, grise, en æbleplantage og en økologisk regenerativ grøntsagsordning, som drives af 110 lokale frivillige fra Andelssamfundet og Hjortshøj landsby i fællesskab.
- Landbruget er koblet til en økologisk dagligvarebutik og et lokalt bageri m.m. og fungerer gennem sine mangeartede aktiviteter som hjertet i hele Andelssamfundets virke.
- Landbruget giver ikke blot sunde og klimavenlige madvarer til lokalområdet; det giver også livskvalitet og har i flere årtier dannet rammen om stærke livgivende lokale fællesskaber.
- Helhedsplanen truer endvidere vigtige rekreative områder med natur, skov, dyr og fritidsudfoldelser. Virupskolen, dagplejerne, daginstitutionerne og de lokale beboere anvender arealerne, både til undervisning og fritidsaktiviteter.
- Arealerne indgår som et vigtigt fundament i Vimby Fonden og Aarhus Kommunes samarbejde om inklusion af borgere med særlige behov. Realdania, A.P. Møller fonden og Sats midlerne har tilsammen investeret 45 millioner kr. i at skabe et enestående miljø og 11 nye arbejdspladser, hvor jordarealerne anvendes på flere afgørende måder.
- Der er således mange borgere og institutioner i Aarhus Kommune, der har glæde af andelssamfundets og landbrugsgruppens pasning og udvikling af disse arealer.
- Andelssamfundet er eksperimentarium for en bæredygtig livsstil, med bæredygtige boliger, energi, deleordninger for bæredygtig transport, fællesspisning, lokal produktion, inklusion o.m.m. og landbruget udgør et hjerte i Andelssamfundet
- Der er således store kulturelle, grønne, demokratiske og rekreative værdier forbundet med landbrugets fortsættelse. Alle disse aktiviteter bruger plads. Hønsene skal hele tiden have nyt græs at gå og prikke i. Gederne skal have græs at spise. Grisene skal have skov, det er deres naturlige omgivelser. Æbletræerne tager plads, men giver også frugter til både dyr, beboere, børnehævede og lækkersultne forbipasserende. Og alle aktiviteterne er indbyrdes forbundne, så man kan ikke bare fjerne nogle aktiviteter, uden at det forringer de øvrige.

#### 4. Høsteriet ødelægges

- Høsteriet er en videreudvikling af fælleslandbruget. Det ledes af Marie Boesen, der er uddannet ved Kalø Økologiske Landbrugsskole. Der er flere ansatte. Høsteriet adresserer nogle af landbrugets vigtigste udfordringer mht. økonomi, klima, generationsskifte og demokrati.
- Høsteriet ligger lige dér, hvor Helhedsplanen vil bygge. Helhedsplanen ødelægges med andre ord en model, som Aarhus Kommune med stor fordel kan implementere i en række andre helhedsplaner i kommunen. Dermed mister Aarhus Kommune også en oplagt mulighed for at blive en foregangskommune inden for den grønne omstilling på et så vigtigt område som mad og landbrug.
- Høsteriet har fokus på regenerativ dyrkning, lokal afsætning, biodiversitet, social inklusion og formidling af viden og praksis.
- Man arbejder med vejboeder, fællesspisninger, selvpluk af blomster og planer om skolehaver, markvandring, lokal afsætning i Brugsen og kurser om permahaver, som gør det muligt for parcelhusejere at omlægge deres græsplæner til dyrkning. Hermed bidrager Høsteriet rigtig meget til lokalsamfundet og er med til at gøre Hjortshøj til et attraktivt sted for eksempelvis unge familier.
- Ud over gartneriet, befinder der sig et velfungerende grøntsags-fællesskab med omkring 100 lokale medlemmer på jorden, en fold med klappe-geder, som er ivrigt besøgt af lokale institutioner og skoler, samt smukke omgivelser at gå ture i og opholde sig i, som også bliver flittigt brugt af lokale.
- Høsteriet tænker lokal fødevarerproduktion ind i byplanlægning og sørger for at skabe gode rammer for at borgere kan "se hvor ægget kommer fra og hvor tomaterne er dyrket".
- Helhedsplanen og de meget usikre forpagtningsforhold skaber stor usikkerhed for dem der arbejder med det. Det er helt afgørende at der laves en langtidssikring af landbrugsjorden ved AiH. Det vil kunne sikre flere biodiversitetstiltag samt skovlandbrug. Viljen, evnen, ressourcerne er tilstede - kommunen skal blot langtidssikre landbruget ved AiH og Høsteriet.

#### 5. AiH kan være én model for bæredygtige samfund og inspirere andre dele af Aarhus By og kommune

- AiH er etableret for 32 år siden som et eksempel på borgerdrevet omstilling, hvor 500 mennesker på 100 ha skaber et eksempel på et bæredygtigt lokalsamfund
- Det handler om landbrug og mad. Og det handler om bæredygtige boliger, lokal vedvarende energiforsyning, det handler om bæredygtig mobilitet med el-cykler og el-biler i deleordninger. Det handler om fællesspisning, om et lokalt økologisk bageri og en lokal høker med økologiske dagligvarer, om en genbrugsbutik, up-cyklings værksteder til tøj m.m., og en reparations cafe / et Fikse Værksted hvor 12 pensionerede håndværkere reparerer det, industrien har produceret, så det holder længere.  
Det handler om kolonihaver hvor man kan supplere den fælles dyrkning. Om kultur med festivaler, musik, billedkunst, pileflet, teater etc.  
Det handler om en decentral demokratisk struktur med månedlige bogrupper og et månedsmøde for alle. Det handler kort sagt om fremtidens bæredygtige lokalsamfund, som kan efterlignes alle steder - i landsbyer og i bykvarterer.
- Andelssamfundet i Hjortshøj har praktiseret at understøtte og fremme fællesskabsorienterede og bæredygtige boformer i Danmark med stor succes gennem 30 år. Kommunens planer om bebyggelse af over 1/3 af den landbrugsjord, som Andelssamfundet forpagter, truer disse aktiviteter.
- AiH og dets landbrug repræsenterer værdifuld erfaring i bæredygtig levevis. Aarhus Kommune bør være om og bruge AiH og dets mange eksempler i stedet for at ødelægge det med en helhedsplan hvis egentlige begrundelse er at skaffe flere indbyggere til Aarhus Kommune for at øge skattegrundlaget.
- Det er penge der styrer Helhedsplanen, ikke omsorg for natur, arter, miljø, fællesskaber, klima, lokalt demokrati eller respekt for borgernes initiativer.
- Aarhus har et eksempel på bæredygtighed, man kan være stolt af. AiH og dets landbrug er et eksperimentarium for bæredygtig omstilling - det skal kommunen og byrådet bruge og værne om, ikke ødelægge for kortsigtede pengeinteresser.

#### 6. Klima. Forskning fra KU viser at AiH har et klimaaftryk der er 30-40% mindre end landsgennemsnittet.

- Gentagne undersøgelser har vist, at AiH har et klimaaftryk der er 30-40% mindre end landsgennemsnittet. Det skyldes den måde man har indrettet andelssamfundet på.

- I en situation, hvor vi overskrider 6 af 9 planetære grænser, herunder klima og biodiversitet, er det ikke en mulighed at foretrække penge, boliger, flere skatteyder, flere biler etc. frem for klima og biodiversitet.
- Klimavidenskaben fortæller os at vi overskrider Parisaftalens og dens mål om 1,5 grader i første halvdel af 2030'erne. Hermed overskrider vi nogle af verdens vigtigste *Tipping Points*, hvorefter de store økosystemer begynder at bryde sammen i processer, der er så voldsomme, at det er uden for menneskelig kontrol - se uddybninger i bilag.
- Biodiversiteten er helt afgørende for vores eksistens, men naturen er ved at bryde sammen. 1 mio af 8 er på truet, insekterne forsvinder i alarmerende hast, livet i havet forsvinder pga. mange ting, bl.a. pga. den øgede forurening som hænger sammen med vores udledninger af CO<sub>2</sub>, som optages i havet som en syre. Havet optager 30% af vores CO<sub>2</sub> og 93% af vores varme. Hvis livet i havet dør, forsvinder disse funktioner og CO<sub>2</sub> samt varme vil i stedet forblive i atmosfæren og forstærke klimakrisens konsekvenser. Vejret ændrer sig til ekstremt og vildt vejr og skader yderligere biodiversiteten på land og i havet bl.a. ved at gøre det svært at leve for dyr og arter, fx i perioder med tørke og vandmangel.
- Vi har med andre ord umenneskeligt travlt med at forebygge og afværge klima- og biodiversitetskriserne.
- I den situation skal vi ikke destruere dét, der kan tjene som forbillede og model for den bæredygtige omstilling. Vi skal tværtimod fremme det, fx ved at sikre en langtidskontrakt på landbrugsjorden og / eller gøre det muligt for Andelssamfundet at købe denne jord.